

Introduction to the Cultural Studies

Course description sheet

Basic information

Field of study Cultural Studies	Didactic cycle 2025/2026
Major -	Course code HKLTS.I1.02563.25
Organisational unit Faculty of Humanities	Lecture languages Polish
Study level First-cycle studies	Mandatoriness Obligatory
Form of study Full-time studies	Block Core Modules
Profile General academic	Course related to scientific research Yes
Course coordinator	Zbigniew Pasek
Lecturer	Zbigniew Pasek, Paweł Mirowski, Weronika Zaczek
Period Semester 1	Method of verification of the learning outcomes Exam
	Activities and hours Lectures: 30 Auditorium classes: 30
	Number of ECTS credits 5

Goals

C1	Zapoznanie uczestników z podstawową terminologią dyscypliny. Przybliżenie informacji o kształtowaniu się kulturoznawstwa jako obszaru refleksji humanistycznej. Przedstawienie głównych paradygmatów badawczych i zwrotów, które mają znaczenie dla współczesnej refleksji o kulturze. Uświadomi studentom zróżnicowania kulturowych determinantów zjawisk współczesnego świata.
----	--

Course's learning outcomes

Code	Outcomes in terms of	Learning outcomes prescribed to a field of study	Methods of verification
Knowledge - Student knows and understands:			
W1	Posiada podstawową wiedzę dotyczącą dyscyplin i nauk tworzących kanon kulturoznawstwa	KLT1A_W01	Test, Examination
W2	Rozumie specyfikę kulturoznawstwa i relacje z innymi naukami, rozumie podstawowe zasady metodologiczne charakterystyczne dla kulturoznawstwa	KLT1A_W02	Activity during classes, Test, Examination
Skills - Student can:			
U1	Umie poprawnie zastosować terminologię kulturoznawczą	KLT1A_U03, KLT1A_U05	Activity during classes, Test, Examination
Social competences - Student is ready to:			
K1	Prezentuje otwartość na nowe idee, potrafi je wstępnie ocenić	KLT1A_K03	Activity during classes, Examination

Student workload

Activity form	Average amount of hours* needed to complete each activity form
Lectures	30
Auditorium classes	30
Preparation for classes	28
Realization of independently performed tasks	14
Examination or final test/colloquium	2
Contact hours	5
Preparation of project, presentation, essay, report	19
Student workload	Hours 128
Workload involving teacher	Hours 60

* hour means 45 minutes

Program content

No.	Program content	Course's learning outcomes	Activities
1.	<p>Wstęp do kulturoznawstwa: Głównym założeniem zajęć jest przegląd i porównanie różnych sposobów ujęcia kultury, rozumienia jej genezy, znaczenia i metod interpretacji. Analizie zostaną poddane teksty źródłowe głównych przedstawicieli takich nurtów jak kulturalizm, strukturalizm, postrukturalizm, psychoanaliza, socjobiologia czy marksizm.</p> <p>Dokładny program zajęć:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie do tematyki. Sposoby definiowania pojęcia „kultura” - analiza wybranych definicji. 2. Wprowadzenie do tematyki. Definiowanie człowieka w kategoriach kultury. Lektura: E. Cassirer, Esej o człowieku: Wstęp do filozofii kultury, Warszawa 1977, s. 77-131 (II Klucz do natury człowieka: symbol; III Od reakcji zwierzęcych do odpowiedzi ludzkich; IV Ludzki świat czasu i przestrzeni) 2. Kulturalizm. Lektury: F. Znaniecki Znaczenie rozwoju świata i człowieka, Kulturalizm, Rozróżnienie faktów historycznych i kulturowych, Humanistyczny współczynnik faktów kulturowych, Wartości jako przedmioty kulturowe, w: J. Szacki, Znaniecki, Warszawa 1986, s. 189-203, 209-224, 236-246. 3. Marksizm. Lektura: K. Marks, F. Engels, Ideologia niemiecka, w: tenże, Dzieła, t. III, s. 18-55 (A. Ideologia w ogóle, a zwłaszcza niemiecka) 4. Psychoanaliza. Lektura: Z. Freud, Kultura jako źródło cierpień, w: tenże, Człowiek, religia, kultura, Warszawa 1967, s. 235-314 (lub inne wydania). 5. Psychoanaliza cd. Lektura: C.G. Jung, Archetypy i symbole. Pisma wybrane, Warszawa 1993, s. 61-125 (Ego, Cień, Syzygia: anima i animus, Osobowość maniczna, Jaźń) 6. Strukturalizm Lektura: C. Levi-Strauss, Antropologia strukturalna, Warszawa 2000, s. 31-54 (II. Analiza strukturalna w językoznawstwie), s. 185-208 (IX. Struktura mitów) 7. Poststrukturalizm Lektura: M. Foucault, Historia seksualności, Warszawa 1995, s. 13-71 (I. My wiktoriańskie, II. Hipoteza represji, III. Scientia sexualis), s. 118-139 (V. Prawo śmierci i władza nad życiem) 8. Poststrukturalizm cd. Lektura: R. Barthes, Mitologie, Warszawa 2000, s. 81-83 (Powieści i potomstwo), s. 113-115 (Reklama i głębia), s. 186-189 (Striptiz), s. 237-296 (Mit, dzisiaj) 9. Postmodernizm Lektura: J. Baudrillard, Precesja symulaków, w: Postmodernizm: antologia przekładów, red. R. Nycz, Kraków 1997, s. 175-190. M. Featherstone, Postmodernizm i estetyzacja życia codziennego, w: Postmodernizm: antologia przekładów, red. R. Nycz, Kraków 1997, s. 299-335. 10. Socjobiologia Lektura: R. Dawkins, Bóg urojony, Warszawa 2008, rozdz. V Korzenie religii, s. 225-286, rozdz. VI Korzenie moralności: dlaczego ludzie są dobrzy?, s. 287-321 11. Demistyfikatorska teoria kultury S. Žižka Lektura: S. Žižek, Wzniosły obiekt ideologii, Wrocław 2001, s. 40-72 (od punktu „Totalitarny śmiech” do końca rozdziału) 12. Płeć - biologiczna czy kulturowa? Gender Studies. Lektura: M. Kimmel, Człowiek jako gatunek zagrożony przez płeć, w: Gender. Przewodnik Krytyki Politycznej, Warszawa 2014, s. 14-46, Aleksandra Kanclerz, Dyskurs "Płci mózgu" - naukowość czy perswazja?, w: Gender. Przewodnik Krytyki Politycznej, s. 180-200. 13. Czym zatem jest kultura? Zajęcia podsumowujące kurs. 14. Kolokwium zaliczeniowe. 	W1, W2, U1, K1	Auditorium classes

No.	Program content	Course's learning outcomes	Activities
2.	<p>Wstęp do kulturoznawstwa: Zasadniczym założeniem wykładu jest wprowadzenie w różnorodność ujęć kultury, pokazanie sposobu jej badania, jej genezy i rodzajów ekspresji. Ważnym zagadnieniem jest ukazanie związków kultury z takimi kategoriami oraz dziedzinami ludzkiego życia jak natura, , nauka, magia, religia, mitologia, technologia i cywilizacja.</p> <p>7. Program wykładu – zasadnicze problemy:</p> <p>1. Przyczyny różnorodności definicji kultury i wybrane typy określeń i definicji kultury: A. nominalistyczny, historyczny, normatywny, psychologiczny, strukturalny, genetyczny; B. Określenia i definicje 1. Etnologiczne, antropologiczno-kulturowe, 2. Semantyczne, 3. Socjologiczne, 4. Filozoficzne, 5. Socjobiologiczne.</p> <p>2. Kultura a filozofia i nauka. Teoria i hipoteza naukowa. Obserwacja i eksperyment. Determinizm, indeterminizm, teleologizm. Holizm i redukcjonizm. Racjonalne i irracjonalne teorie poznania. Status praw naukowych.</p> <p>3 Kultura a mit, magia i religia. Klasyfikacja mitów. Mity społeczności pierwotnych i tradycyjnych a mitologia współczesna i jej przejawy. Myślenie magiczne w społecznościach tradycyjnych a obecność magii w kulturze dzisiaj. Określenia i definicje religii. Rodzaje religii i rodzaje religijności. Nauka a magia. Nauka a religia w kontekście historycznym. Czy istnieje takie zjawisko jak „zmiernik religii” w kontekście narastających ruchów fundamentalistycznych?</p> <p>4. Istota kultury. Kultura materialna i kultura duchowa. Koncepcje kultury w aspekcie problemu psychofizycznego. Kultura ciała i cielesności (M. Merlau-Ponty, Z. Bauman).</p> <p>5 Kultura a natura – jedność, przeciwieństwo czy sprzeczność? Czy kultura może być sprzeczna z tzw. „prawem naturalnym”. Współczesne dyskusje związane z pojęciem „prawa naturalnego” . Natura a technologia czy technologia wykracza poza to co „naturalne”?</p> <p>6. Kultura jako system symboliczny. Kultura i język. Semiotyczne koncepcje kultury i ich ograniczenia.</p> <p>7. Kultura i tożsamość indywidualna i społeczna. Kultura i historia. Rola tradycji.</p> <p>8. Kultura a cywilizacja. Typologie cywilizacji. Tezy S. Huntingtona.</p> <p>9. Wielokulturowość i procesy akulturacji. Europa wobec „zderzenia cywilizacji”.</p> <p>10. Kultura w procesie globalizacji. Czy kultura globalna? Szanse i zagrożenia w perspektywie rozwoju ludzkości. Optymistyczne i pesymistyczne scenariusze rozwoju.</p> <p>11. Kultura popularna. Nowa mitologia i jej stosunek do techniki i nowych mediów.</p> <p>12. Kultura społeczeństwa informacyjnego. Tożsamość człowieka w społeczeństwie informacyjnym. Problem psychofizyczny w społeczeństwie informacyjnym.</p> <p>13. Perspektywy nowej humanistyki i aksjologii społeczeństwa informacyjnego.</p>	W1, W2, U1	Lectures

Extended information/Additional elements

Teaching methods and techniques :

Lectures, Discussion, E-learning, Case study, Socratic questioning, Work with source text, Lecture

Activities	Methods of verification	Credit conditions
Lectures	Activity during classes, Test, Examination	
Audit. classes	Activity during classes, Test	

Method of determining the final grade

Przy wyliczaniu oceny z ćwiczeń brane są następujące elementy: aktywność na zajęciach 20%, konspekty z zadanych lektur 20%, wynik kolokwium końcowego 40%. Ocena końcowa: Wynik ćwiczeń 20% + wynik egzaminu 60% Praca semestralna 20%

Prerequisites and additional requirements

Obowiązkowo do zakończenia kursu i zamknięcia I semestru studiów konieczne jest napisanie pracy semestralnej, na temat ustalony z prowadzącym zajęcia.

Rules of participation in given classes, indicating whether student presence at the lecture is obligatory

Lectures: Studenci uczestniczą w zajęciach poznając kolejne treści nauczania zgodnie z sylabusem przedmiotu. Studenci winni na bieżąco zadawać pytania i wyjaśniać wątpliwości. Rejestracja audiowizualna wykładu wymaga zgody prowadzącego. Auditorium classes: Studenci przystępując do ćwiczeń są zobowiązani do przygotowania się w zakresie wskazanym każdorazowo przez prowadzącego (np. w formie zestawów zadań). Ocena pracy studenta może bazować na wypowiedziach ustnych lub pisemnych w formie kolokwium, co zgodnie z regulaminem studiów AGH przekłada się na ocenę końcową z tej formy zajęć.

Literature

Obligatory

1. A.Assmann, Wstęp do kulturoznawstwa, Poznań 2015.
2. Barker Ch., Studia kulturowe, Kraków 2005.
3. Burszta W. Różnorodność i tożsamość. Antropologia jako kulturowa refleksyjność, Poznań 1992.
4. Cassirer, Ernst. "Esej o człowieku." Wstęp do filozofii kultury (1977): 141.
5. Girard. R., Początki kultury, Kraków 2006
6. Hall E., Ukryty wymiar, Muza, warszawa 2003.
7. Jenks Ch. Kultura, Zysk-Ska, Poznań, 1999.
8. Boldwin. E. Wprowadzenie do kulturoznawstwa, Zysk_Ska, Poznań, 2007.
9. Kroeber A., Istota kultury, Warszawa 1873.
10. Lakoff G. Johnson M., Metafory w naszym życiu, Warszawa 1980.
11. Mead M., Kultura i tożsamość., Warszawa 1978.
12. Kempny M. Nowicka E., Badanie kultury. Elementy teorii antropologicznej. Kontynuacje, Warszawa 2003
13. Semiotyka kultury, red. E. Janus, M.R. Mayerowa, PIW Warszawa 1975.
14. Kulturoznawstwo - szanse i zagrożenia. Numer monograficzny, Kultura współczesna nr 2, 1999.
15. Braudel, Fernand. "Historia i nauki społeczne: długie trwanie, [w:] tegoż." Historia i trwanie (1971): 48.
16. Latour, Bruno. Nigdy nie byliśmy nowoczesni, przeł. M. Gdula, Warszawa, 2011, 21-24.
17. Thomas, Kuhn. Droga do nauki normalnej, [w:] Tegoż, "Struktura rewolucji naukowych." Aletheia, Warszawa (2009)
18. Domańska, Ewa. "" Zwrot performatywny" we współczesnej humanistyce." Teksty drugie 5 (2007): 48-61.
19. Foucault, Michel. "Historia seksualności, przeł." B. Banasiak i inni, wstęp T. Komendant, wyd 2 (1995).
20. Leach, Edmund. "Lévi-Strauss, przeł." Piotr Niklewicz, Warszawa (1998).
21. Baudrillard, Jean. Symulakry i symulacja. Wydaw. Sic!, 2005.
22. Nowicka, Ewa, Świat człowieka, świat kultury, wiele wydań.

Scientific research and publications

Publications

1. Poza kulturą nie ma zbawienia, red. J.Dębicki, Z.Pasek, K.Skowronek, Libron, Kraków 2014
2. Z.Pasek K.Skowronek, Nowa duchowość w popkulturze. Studia tekstologiczne, Wydawnictwo LIBRON, Kraków 2013,
3. Z.Pasek, O przydatności pojęcia duchowość do badań nad współczesną kulturą, w: Religijność i duchowość - dawne i nowe formy, red. M.Libiszowska-Żółtkowska i S.Grotowska, Zakład Wydawniczy NOMOS, Kraków 2010, s. 56-65
4. Z.Pasek, Kulturoznawstwo a religioznawstwo. W poszukiwaniu metody, w: Tożsamość kulturoznawstwa, red. A.Pankowicz, J.Rokicki, P.Plichta, Wydawnictwo UJ, Kraków 2008, s.109-117.
5. Z.Pasek, Kultura jako zbawienie - wobec totalitaryzmów i nie tylko..., w: Poza kulturą nie ma zbawienia, red. J.Dębicki,

Z.Pasek, K.Skowronek, Libron, Kraków 2014, s.27-44

Learning outcomes prescribed to a field of study

Code	Content
KLT1A_K03	Na podstawie analizy nowych problemów samodzielnie formułuje propozycje ich rozwiązania i sięga po opinie ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.
KLT1A_U03	Czyta i interpretuje tekst filozoficzny, socjologiczny, antropologiczny oraz źródła historyczne.
KLT1A_U05	Poprawnie stosuje poznaną podstawową terminologię kulturoznawczą.
KLT1A_W01	Posiada podstawową wiedzę o obszarach będących przedmiotem badań kulturoznawczych.
KLT1A_W02	Ma podstawową wiedzę o tym, jakie miejsce wśród nauk humanistycznych, społecznych i nauk o sztuce zajmuje kulturoznawstwo oraz potrafi scharakteryzować jego przedmiotową i metodologiczną specyfikę.